

PREDNOSTI OTVORENOGA RAZREDNOG OZRAČJA:

Kako unaprijediti građansko znanje učenika – strategije za učitelje

Učitelji mogu imati središnju ulogu u stvaranju otvorenoga razrednog ozračja u kojemu učenici raspravljaju o društvenim i političkim temama i slobodno izražavaju svoja mišljenja. Takvo ozračje pruža sigurno okruženje u kojemu vladaju međusobno uvažavanje i pozitivni međuljudski odnosi i u kojemu učenici uče na temelju izloženosti suprotstavljenim gledištima.

Istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja pokazala su da je otvoreno razredno ozračje važno za uključenost učenika i njihovo poznavanje društvenih i političkih pitanja i procesa.¹ Podatci prikupljeni istraživanjem ICCS 2016 (Međunarodno istraživanje građanskoga odgoja i obrazovanja) pokazuju da je percepcija učenika osmih razreda o otvorenosti ozračja u razrednim raspravama pozitivno povezana s njihovim građanskim znanjem i interesom za građanska pitanja.² Ovo izdanje IEA-ine publikacije *Teacher Snippets (Novosti za učitelje)* donosi prijedloge strategija za stvaranje otvorenoga razrednog ozračja.

Osnaživanje učenika za iznošenje vlastitoga mišljenja

Sposobnost izražavanja političkih gledišta i stavova u sigurnome okruženju važan je čimbenik u promicanju znanja i uključenosti učenika u području građanskoga odgoja i obrazovanja. Pokazujući na vlastitome primjeru i iznoseći vlastita mišljenja o nekoj temi, učenici dobivaju priliku izraziti se i raspravljati o različitim stajalištima.⁴

50 % učenika u svijetu

67 % učenika u Hrvatskoj

poučavaju učitelji koji potiču učenike na iznošenje vlastitoga mišljenja.

Omogućavanje učenicima da samostalno oblikuju vlastita stajališta

Davanje slobode učenicima da samostalno oblikuju vlastita stajališta o političkim i društvenim temama može unaprijediti njihova znanja i stavove o takvim temama. Poticanje učenika na oblikovanje vlastita stajališta u raspravi o različitim temama primjer je dobre nastavne prakse.³

34 % učenika u svijetu

51 % učenika u Hrvatskoj

poučavaju učitelji koji često potiču svoje učenike na zauzimanje vlastita stajališta o političkim i društvenim temama.

O istraživanju ICCS

ICCS je međunarodno istraživanje kojim se ispituju znanja učenika iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja te njihovi stavovi o različitim društveno-političkim pitanjima u više od 20 zemalja sudionica. Istraživanje se provodi među učenicima osmoga razreda, a sastoji se od ispita za učenike kojim se ispituje njihovo znanje iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja, upitnika za učenike usmjerenoga na njihove stavove i predispozicije te regionalnoga upitnika za učenike koji sadržava pitanja specifična za određenu regiju. Istraživanje ICCS uključuje i upitnike za učitelje i ravnatelje škola, kojima se prikupljaju kontekstualne informacije o školama i nastavi. Istraživanje koordinira organizacija IEA (Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća), a dosad je provedeno u trima ciklusima: 2009., 2016. i 2022. godine.

Poticanje učenika na raspravu s osobama koje imaju različita mišljenja

Izloženost mišljenjima koja se razlikuju od osobnih stajališta učenika može proširiti njihove vidike i produbiti njihovo razumijevanje političkih i društvenih pitanja. Poticanje učenika na raspravu s osobama koje imaju različita mišljenja primjer je dobre nastavne prakse koja može unaprijediti građanski odgoj i obrazovanje učenika.⁵

23 % učenika u svijetu

22 % učenika u Hrvatskoj

poučavaju učitelji koji potiču svoje učenike na raspravu o temama s osobama koje imaju različita mišljenja.

ZA DALJNJE ISTRAŽIVANJE

1. Torney-Purta i dr., (2001); Schulz i dr., (2010); Knowles i dr., (2018)
2. Schulz i dr., (2018)
3. Kuhn i dr., (2019); Wade Zorwick i Wade (2016)
4. Hess i McAvoy (2015); Journell (2017)
5. Hess (2009); Journell (2017)
6. Hess (2009); Hess i McAvoy (2015)

VIŠE INFORMACIJA

Autori: **Jan-Philipp Wagner** (IEA)
Paulína Koršňáková (IEA)

Dizajn: **Jasmin Schiffer** (IEA)

Prijevod i prilagodba: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Ova publikacija prilagođeni je prijevod izvornika na engleskome jeziku koji je objavila IEA. Prijevod i prilagodbu izvršio je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Prijevod nije verificiran. IEA nije odgovorna za bilo kakve pogreške, nedostatke ili razlike u prevedenoj publikaciji u odnosu na izvornik.

Sagledavanje problema o kojemu se raspravlja u razredu s više strana

Građanska pitanja često nemaju samo jedno ispravno rješenje. Predstavljanje mnoštva različitih gledišta pomaže u otkrivanju složenosti politike i društva za daljnje istraživanje. Razmatranje političkih i društvenih pitanja iz različitih gledišta također osigurava uključivost i širi perspektive učenika. Sagledavanje problema iz različitih gledišta stoga je primjer dobre nastavne prakse.⁶

32 % učenika u svijetu

34 % učenika u Hrvatskoj

poučavaju učitelji koji iznose različita gledišta o problemima prilikom njihova objašnjavanja učenicima u razredu.